

Вчися, доцю!

Марина Забуранна

Тієї осені я стала студенткою, а відтак поїхала з маленького села у велике місто. І хоч відтоді ні дня не полишала мене думка повернутися в село, я швидко опанувала маршрути місцевого транспорту, знайшла тут красиві книгозбірні, добрих друзів, і навіть улюблене місце на березі моря – свій власний окраєчок піщаного берега: тут я можу читати книжки, частіш за все – позичені у Тетяни, яка старша од мене на два роки і завжди має книжкові новинки. Тетяна багато читає і говорить так, що заслухатись можна! Рівнятись на неї у мене й в думках не було. Все думала, що не доросту...

І сидиш собі в тиші, і море підколисує твої великі мрії; іноді зі мною виходила до моря Юльця – дівчина з мого району, добра безмежно і якась своя така, знаєте, – кровиночка: завжди від неї пахне мені нашими польовими медунками і згадується дитинство, яке наче й не так далеко поза мною регоче й летить на велосипеді з високого горба навпроти батьківської хати, що з нього навесні сходить сніг і поки тече та вода крижана. Згадується, як чекаємо гуртом наступного ранку, бо тоді мороз змусить крижану воду зупинитися і стати нам льодовою розвагою, де малі проламуватися будемо й мочитимемо ноги, а тоді вдома кричатиме мама, а батько тихо наламає малинових гілочок і зварить нам чаю, щоб вигрівалися. Мама потім стишиться і витягне з печі пироги з горіхами, і читатиме нам якусь ще одну велику історію у світлі, яке розливається на всю кімнату з відкритих дверцят груби.

Йдемо берегом, сміємось, наспівуємо щось, й одразу видно, що ми відрізняємось від тутешніх, хоч важко пояснити чим, а відрізняємось. Юльця раптом згадує, що вже четвер і завтра нам їхати додому, а я давно готова, бо в понеділок вранці я розбирала валізу з книжками, які привезла, а ввечері того ж дня збирала до неї книжки, які повезу назад до сільської бібліотеки, бо брати книжки в університетській я не наважувалась, щоб не загубити їх чи не вкрали в мене. Аж тут почалася розмова хто в чому поїде, бо ж ми вже з міста їдемо, треба ж щоб люди побачили, що ми вже студентки, що в люди потихеньку вибираємось... А я якраз придбала нову сорочку з першої стипендії – зелену таку, сатинову, без рукавів, до лиця мені наче – от її й одягну, щоб не відставати від інших студенток, бо я ніколи не відставала й у школі від інших дівчат, була в мамі викохана – обшита й обв'язана, бо в мамі руки, що хоч би коли мені до третини їх уміння дотягнутися! Хоча щось я таки від неї перейняла: тісто мене дуже любить, так і росте в руках, а от голки й нитки – ні, не склалося поки. А Юльця не перестає розказувати про свого тата, у якого аж два десятки перепілок є (ну ви уявіть собі, два десятки перепілок!), і я зачудовано слухаю і згадую наших кусливих гусей, думаючи ненароком, хоч би батько їх всіх там перебив, поки я приїду, бо як учепиться за штанину, та як почне щипати, а інші тоді ж кричать, гелгочуть на все село, мов наслухалися маминих книжок і теж когось мусять врятувати своїм криком. Але часи

героїчних гусей скінчилися давно! Видно, гусям про це ніхто не сказав, а тому так і цього разу: лишень відчиню хвіртку, а вони й до мене – крила розправили, летять, гул на весь двір такий, що мати Василева!... А мамин силует видніється з низеньких вікон нашого кухнінця – чаклує щось там до вечері, – студентка приїхала! І я спішу обійматися, забігаю до мами, а вона там розкладає на столі широкі смужки пшеничної локшини і сміється, і про все розпитувати починає, але щось в її погляді поза отим великим світлом радості ховається таке сумне, таке зболене, засмучене... Може втома... Але я не питаю нічого, я на радощах ділюся історіями великого міста й студентського життя, показую свою сорочку, куплену на перші, дорослі вже, самостійні гроші, і вріжу мамі своє вже міське: "Це що, не можна купити тих макаронів, треба оце сидіти, витинанки з тіста робити!...". А мама змовчить мені, не подасть виду, що образилась чи й не образиться, пожартує, і ми підемо провідати бабуню, тоді збирати груші на закрутку, і вихідні минуть так швидко – мить між двома обіймами, лиш вдруге мама додасть своє: "Вчися, доцю!", простягне мені із собою довгий папірець із портретом Грушевського, про якого я тоді ще так мало знала... І знов переді мною розіллється море, а над ним велике місто – місто, у якому я знайду чимало для себе, а потім – і себе. Я ще багато разів утну своїм гострим язиком мамі бодай щось, щоб повчити її жити по-нашому, по-городському, поки нарешті не збагну, чому вона робила ті витинанки із тіста, коли я вчилася...